

De heer Pierre-Yves DERMAGNE
Vice-eersteminister en Minister van Economie
en Werk
Hertogstraat 61

1000 BRUSSEL

Brussel, 28 februari 2024

Mijnheer de Vice-eersteminister,

Betreft: Goedkeuring van het ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)” (zonder het luik “ESEF”) van het IBR

In toepassing van artikel 31, §§ 1 en 2, van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, leggen wij u hierbij het dossier in verband met het ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s) (zonder luik “ESEF”) van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) voor.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft het ontwerp van norm (zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 23 februari 2024) op 28 februari 2024 goedgekeurd, gelet op de inhoud van het ontwerp en rekening houdend met de geldende wettelijke voorschriften op het vlak van de procedure.

Opdat deze norm uitwerking kan krijgen, dient het ontwerp nog te worden goedgekeurd door de federale Minister, bevoegd voor Economie; vervolgens moet hieromtrent een bericht van goedkeuring in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt (artikel 31, §§ 2 en 6, tweede lid, van de wet van 2016).

*
* *

Zoals u kunt vaststellen op basis van het ingesloten dossier, is de goedkeuring van het ontwerp van norm door de Hoge Raad op 28 februari 2024 voorafgegaan door diverse etappes.

Eerste verzoek om goedkeuring

Zo heeft de Voorzitter van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 12 oktober 2023 een eerste versie van een ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)” voor goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd. Overeenkomstig artikel 31, § 1, tweede lid, van de wet van 2016, had het IBR voorafgaandelijk een openbare raadpleging omtrent dit ontwerp georganiseerd, met name van 1 december 2021 tot 1 maart 2022.

Het ontwerp van norm werd aanvankelijk op 12 oktober 2023 als één geheel samen met de volgende twee ontwerpen van norm ter goedkeuring voorgelegd:

- Ontwerp van “norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad”;
- Ontwerp van “norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (ESEF)”.

Met het oog op de analyse van het verzoek om goedkeuring, heeft de Hoge Raad de volgende initiatieven genomen (zoals bepaald in artikel 31, § 1, derde lid, van de wet van 2016):

- Raadpleging op 16 oktober 2023 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR), de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) over het ontwerp van norm, voorgelegd ter goedkeuring;
- Hoorzitting met de vertegenwoordigers van het IBR in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 19 december 2023.

De Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten heeft zijn reactie van 15 november 2023 omtrent het ontwerp van norm aan de Hoge Raad overgemaakt. De Hoge Raad heeft de opmerkingen van de FSMA aan het IBR overgemaakt via mail van 1 december 2023, met akkoord van de FSMA.

Het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren heeft zijn reactie van 23 november 2023 omtrent het ontwerp van norm aan de Hoge Raad overgemaakt. De Hoge Raad heeft de opmerkingen van het College aan het IBR overgemaakt via mail van 1 december 2023, met akkoord van het College.

Ter gelegenheid van de hoorzitting van 19 december 2023 hebben de vertegenwoordigers van het IBR aangekondigd een aangepaste versie van het ontwerp van norm aan de Hoge Raad te zullen overmaken, teneinde tegemoet te komen aan de bemerkingen die tijdens de hoorzitting door de leden van de Hoge Raad zijn geformuleerd.

In het kader van zijn vergadering van 9 januari 2024 heeft de Hoge Raad moeten vaststellen dat hij door het IBR niet in het bezit werd gesteld van een aangepaste versie van het ontwerp van norm.

Zoals wij u via ons schrijven van 10 januari 2024 hebben laten weten, heeft de Hoge Raad – in het kader van zijn vergadering op 9 januari 2024 en gelet op de wettelijk voorziene termijnen voor de goedkeuring – dan ook geoordeeld niet in de mogelijkheid te zijn om het ontwerp van norm, zoals voorgelegd door het IBR op 12 oktober 2023, te kunnen goedkeuren.

Tweede verzoek om goedkeuring

Op 23 januari 2024 heeft de Hoge Raad vanwege het IBR een schrijven ontvangen, via e-mail van dezelfde datum, met het tweede verzoek om het aangepaste ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)”, dat rekening houdt met de opmerkingen die het op de hoorzitting van 19 december 2023 had ontvangen, goed te keuren.

Tegelijk zijn de twee andere ontwerpen van norm opnieuw voor goedkeuring voorgelegd.

Op 30 januari 2024 heeft de Hoge Raad aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR) en aan de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) het aangepaste ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)” overgemaakt.

Op 13 februari 2024 heeft de Hoge Raad een schrijven van de FSMA ontvangen met in bijlage de commentaren van de FSMA. Het College heeft gereageerd via e-mail van 16 februari 2024.

Aangepaste versie van het tweede verzoek om goedkeuring

Via het schrijven van 23 februari 2024, ontvangen via e-mail van dezelfde datum, heeft de Voorzitter van het IBR laten weten dat de Raad van het IBR heeft beslist om de ontwerpnormen niet meer als één geheel voor te leggen, maar enkel het ontwerp van “norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad en het ontwerp van norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)”, waarin het luik “ESEF” werd geschrapt. In beide ontwerpen van norm werden een aantal loutere taalcorrecties doorgevoerd; de versie van het ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s)” (zonder luik “ESEF”) van 23 februari 2024 is uiteindelijk door de Hoge Raad goedgekeurd op 28 februari 2024.

Voor de goedkeuring van het ontwerp van “norm ondernemingsraad” verwijzen wij naar ons afzonderlijk schrijven.

*

* *

In bijlage aan onderhavig schrijven vindt u de volgende documenten:

Eerste verzoek om goedkeuring

- Nederlandstalige en Franstalige versie van het ontwerp van norm, aangenomen door de Raad van het IBR op 30 juni en 1 september 2023 en voor goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad, alsook de gecoördineerde versie (bijlage 1);

- Begeleidend schrijven van 12 oktober 2023 (ontvangen per e-mail van dezelfde datum) vanwege de Voorzitter van het IBR, met het verzoek om goedkeuring van het ontwerp van norm (zoals aangenomen op 22 september 2023), alsook de technische fiche, opgesteld door het IBR op verzoek van de Hoge Raad, met het standpunt van de Raad van het IBR naar aanleiding van de openbare raadpleging (bijlage 2);
- Raadpleging vanwege de Hoge Raad van 16 oktober 2023 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten en de Nationale Bank van België (zonder de bijlagen) (bijlage 3);
- Reactie vanwege de Nationale Bank van België van 18 oktober 2023 (bijlage 4);
- Reactie vanwege de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten van 15 november 2023 (bijlage 5);
- Reactie vanwege het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren van 23 november 2023 (bijlage 6);
- Schrijven van de Hoge Raad van 10 januari 2024 met zijn oordeel niet in de mogelijkheid te zijn om het ontwerp van norm, zoals voorgelegd door het IBR op 12 oktober 2023, te kunnen goedkeuren (bijlage 7).

Tweede verzoek om goedkeuring

- Begeleidend schrijven van 23 januari 2024 vanwege de Voorzitter van het IBR (ontvangen per e-mail van dezelfde datum) met het verzoek om goedkeuring van het aangepast ontwerp van norm (zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 15 december 2023) (bijlage 8);
- Nederlandstalige en Franstalige versie van het ontwerp van norm, aangenomen door de Raad van het IBR op 15 december 2023 en voor goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad, alsook de gecoördineerde versie (bijlage 9);
- In kennisstelling vanwege de Hoge Raad van 30 januari 2024 van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (zonder de bijlagen) (bijlage 10);
- Reactie vanwege de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten van 13 februari 2024 (bijlage 11);
- Reactie vanwege het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren van 16 februari 2024 (bijlage 12).

Aangepaste versie van het tweede verzoek om goedkeuring

- Begeleidend schrijven van 23 februari 2024 vanwege de Voorzitter van het IBR, ontvangen per e-mail van dezelfde datum, met het verzoek om goedkeuring van het aangepast ontwerp van norm (zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 23 februari 2024) alsook de technische fiche, opgesteld door het IBR met het standpunt van de Raad van het IBR (bijlage 13);
- Nederlandstalige en Franstalige versie van het ontwerp van norm, aangenomen door de Raad van het IBR op 23 februari 2024 en voor goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad, alsook de gecoördineerde versie (bijlage 14).

*

* *

Volledigheidshalve wijzen wij u erop dat de Hoge Raad, op verzoek van het IBR, zijn beslissing tot goedkeuring in verband met het ontwerp van “norm inzake de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het Europees uniform elektronisch formaat (ESEF)” en het ontwerp van “norm tot herziening van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA’s) (luik “ESEF)” zal uitstellen tot de besprekingen tussen het IBR en de FSMA zijn afgerond teneinde te komen tot een voor alle partijen aanvaardbare oplossing inzake de impact van het laattijdig overmaken aan de commissaris van de jaarrekening in ESEF-formaat.

De Hoge Raad kijkt de aangepaste versie van deze ontwerpen van norm op korte termijn alvast tegemoet.

Wij houden eraan u te informeren dat, met het oog op de redactie van toekomstige ontwerpen van norm, de Hoge Raad het IBR aanspoort om de ontwerpen van norm voortaan genderneutraal te formuleren overeenkomstig de Woordenlijst inclusieve communicatie van Unia [Woordenlijst inclusieve communicatie | Unia](#) en de Tips voor genderinclusief schrijven van het Federaal Netwerk Diversiteit [Tips voor genderinclusief schrijven \(belgium.be\)](#).

*

* *

Wij houden ons uiteraard graag ter beschikking voor elke bijkomende informatie die u omtrent dit dossier wenst te bekomen.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter